

WORKSHOP 'BOEIENDE BORDERS ONTWERPEN'

NK NT

VORMGEVEN

Hoewel smaken verschillen, weten mensen vaak wel of ze zich in bijv. een tuin(deel) prettig voelen of niet. Of een plek 'klopt' of niet. Dit wordt, naast de gebruikte materialen en de gekozen beplanting, vooral bepaald door de vormgeving van het terrein.

Zijn de vormen en verhoudingen in evenwicht met de omgeving? Is er functioneel ontworpen, zonder bijv. ecologische en esthetische aspecten uit 'oog te verliezen'?

Een prachtig ontwerp dat klopt!

Wat is ontwerpen? een plan, een voorlopige schets, opzet maken.

Op papier 'schuiven' is eenvoudiger dan echt met bomen schuiven! Keuzes maken!

Waarom tuinontwerpen? Alles zo laten = 'natuurlijk'? Wat gebeurt er zonder tuinontwerp? Niks doen = successie: 1jarigen, 2jarigen, vaste planten, struiken, bomen/bos: sterken winnen = vaak on(gewenst)kruid. Uitgevoerd ontwerp vraagt onderhoud! Ontwerpen van 'groot' naar 'klein' : trechter van inventariseren en kiezen.

VAN FRUSTRATIE NAAR INSPIRATIE

'Frustratie' = aanleiding tot nieuw ontwerp. Smaak, stijl, schoonheid, en functionaliteit.

Stijlen-sferen / thema's-steekwoorden > de bril waardoor je alle keuzes voor je tuin gaat maken. bijv. formeel - natuurlijk, bossfeer - mediterraan, kleurrijk - eenvoudig.

FASES IN HET ONTWERPEN

De huidige situatie in kaart brengen:

- = inventariseren wat er is, wat blijft, wat weg, wat ontbreekt en wat toegevoegen.
- = beeld van de totale omgeving, bebouwing, sfeer, geschiedenis van de plek.
- = vorm en afmetingen van het terrein, niveauverschillen (schaaltekening).
- = bodemgesteldheid, windinvloeden, waterhuishouding, zon/schaduw.
- = bestaande beplanting en aanwezige bestrating, meubilair, verlichting, etc.

Wensen, eisen en prioriteiten op een rij zetten :

- = functie's van het terrein, welke activiteiten?, sfeer?
- bijv. ecologische waarde, diversiteit aan dieren en planten, ruimte geven voor vlinders, bijen en stinzeplanten, wandelen/zitten, natuureducatie, voor jong en oud(er), enz.
- = komen tot gezamenlijke 'verlanglijst' met prioriteiten.

Budget: hoeveel geld is er? Komen wensen en financiën overeen? aanleg in fases?

Programma van eisen : geheel waaraan het ontwerp moet voldoen.

Vlekkenplan : = basistekening met welke onderdelen waar kunnen komen;

- = logische volgorde/samenhang/schaal van de onderdelen tot elkaar en het geheel.
- = looplijnen en zichtlijnen (lelijke plekken wegwerken, mooie accentueren).
- = verhouding ruimte en massa, verdeling in subruimtes.

Schetsontwerp : = tekening die in grote lijnen de nieuwe indeling/vormen toont.

- = menselijke maat als uitgangspunt + gekozen stijl belijning doorvoeren.
- = vorm volgt functie (b.v. wandelpad niet te smal).
- = materiaalkeuze (bijv. snipperpad) bepaalt mede sfeer/stijl; consequent zijn.
- = beplanting: zwaar/licht, transparant/gesloten, hoog/laag, kleur, natuurwaarde etc.
- = onderhoudsaspecten: wie doet het onderhoud en wanneer? kosten?
- = harmonie: juiste verhouding van de onderdelen tot elkaar en 't geheel.

Definitief ontwerp met beplantingsplan.

Planning en voorbereiding van de uitvoer.

Uitvoering, aanleg.

Onderhoud !!! nooit aanleggen wat je niet kunt onderhouden !!!

COMPOSITIE = de ordening van diverse onderdelen tot een samenhangend geheel.

BELJON ontwerpprincipes : herhaling, samenhang, stapelen, beweging, weven, symetrie, maat, schaal, begin+eind, overhuiven, omheinen, focuspunt, ritme, richting.

HARMONIE = de juiste verhouding van de delen en tussen de delen en het geheel.

Goed gebruikt CONTRAST versterkt de harmonie : ruimte/massa

hard/zacht zon/schaduw opvallen (aandacht trekken)/camoufleren (wegvallen)

hoog/laag groot/klein contrasterende kleuren (oranje/blauw)

rond/puntig strak/los verticaal/horizontaal gebogen/recht

open/dicht grof/fijn variatie/eenvoud zomer/winter lente/herfst

KLEUREN Complementaire kleuren, versterken elkaar naast elkaar.

Kleuren worden sterk beïnvloed door lichtval: witte bloemen lichten een schaduwplek op.

BEPLANTING Eerst globale vorm en functie van beplanting benoemen.

Dan afzonderlijke planten te kiezen, plaats en aantallen bepalen = beplantingsplan.

= functionele taak: luwte geven, schaduw geven, bodembedekken

= constructieve taak: geraamte/ vorming en geleiding/indeling van ruimte en massa

= decoratieve taak: sierwaarde: bloemkleur/vorm, bloeitijd, bes, bast, bladkleur, herfstkleur, bladvorm, stam/takken decoratief.

= ecologische waarde : voedsel, nestplek of behuizing bieden voor vogels, vlinders, bijen.

De juiste plant op de juiste plaats! Of beplanting passend is, wordt o.a. bepaald door:

= persoonlijke voorkeuren wat betreft kleuren, bladvormen, bloeiseizoen, sfeer, wintergroen of bladverliezend, onderhoudseisen.

= de functie van de plek: bijv. snijbloemenborder of onderhoudsarm kijkgroen?

= het doel van de beplanting: bijv. sierlijke bloemen, beschutting, bodem bedekken.

= de standplaatsfactoren: wat is de totale oppervlakte? grondsoort? zon of schaduw?

waterafvoer en -aanvoer? omgeving? is de beplanting ondersteunend aan het ontwerp?

Om de juiste beplanting voor de juiste plek te selecteren is gedegen plantenkennis nodig:

veel tuinen kijken en volwassen beplanting zien! Mooie combinaties van planten maken.

Planten kies je ook van groot naar klein! : bomen, heesters, klimplanten, vaste planten,

1 en 2 jarigen, bollen en knollen.

Checklist om te bekijken wat er niet 'klopt' in de huidige situatie:

0 vorm is onduidelijk , geen helder en logisch begin/eindpunt

0 vorm is saai of past niet in het ontwerp/idee.

0 een toevallige verzameling planten, zonder een duidelijk idee.

0 de plek is slechts tijdelijk mooi, nl.

0 teleurstellende kleurencombinaties van blad of bloem

0 er staan teveel of te weinig planten.

0 korte bloeitijd.

0 alles hangt slap bij droogte.

0 last van ziekten en plagen.

0 geen aantrekkelijk geheel in lente/zomer/herfst/winter.

0 teveel omvallende planten.

0 teveel woekeraars.

0 steeds nieuwe planten kopen die het vervolgens niet doen.

0 teveel 'luchtige' planten / geen 'structuur'-planten.

0 geen / onvoldoende contrast in :

= ruimte / massa = variatie/eenvoud

= hard/zacht = groot/klein

= hoog/laag = strak/los

= rond/puntig = open/dicht

= grof/fijn = verticaal/horizontaal

= gebogen/recht

Soorten planten : 1 en 2 jarigen, vaste planten, klimmers, heesters, bomen.

Solitair, opvullers, bodembedekkers, 'uitschieters', geurende planten,

voorjaars/herfst/zomer/winterbloeiers, groenblijvers/winterbeeld,

structuurgevers/geraamtevormers, weefplanten, eetbare planten, etc.

Aantallen per m² : 1 of 3 of 5 of 7 of 9, afhankelijk van de uiteindelijke grootte vd plant.

Plantverbanden: wildverband 4kant/blokverband verspringend/3hoeksverband